Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8 ДЕКАБРЬ 1967 й
2-йил чиқиши
ЖУМА
№ 285 (440)
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

МЕҲНАТ ҚОНУНИ — МУҚАДДАС

Ўзбекистон халқ хўжалигида меҳнат шароитини яхшилаш учун ҳар йили йигирма миллион сўмдан ортиқ маблағ сарф қилинмоқда. Республика касаба союзлари Советининг раиси М. А. Зоидов Советнинг навбатдаги пленумида шу тўғрида гапирди. Касаба союзи ва хўжалик ташкилотларининг меҳнат тўғрисидаги қонунларга риоя қилинишини таъминлаш соҳасидаги ишларини кучайтириш тадбирлари ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Пленум ишида министрликлар, идоралар ва йирик корхоналарнинг раҳбарлари, суд ва прокуратура вакиллари қатнашдилар.

Пленум қатнашчилари таъкидлаб ўтганидек, Ўзбекистон касаба союзлари давлат томонидан берилган ҳуқуқлардан фойдаланиб, меҳнат тўғрисидаги қонунларга риоя қилиниши устидан контроль ўрнатдилар, интизомни мустаҳкамлаш ва меҳнаткашларнинг қонуний ҳуқуқларини муҳофаза қилиш учун курашмоқдалар. Иш вақтининг ўринсиз сарфланиши қисқариб бормоқда. Икки кун дам олинадиган беш кунлик иш ҳафтасига ўтилганлиги меҳнат қилиш ва дам олишнинг нормал режимига риоя қилиш учун яхши шароит яратиб бермоқда.

Шу билан бирга, докладда ва музокараларда қайд қилиб ўтилганидек, меҳнат ҳақидаги қонунларни бузиш ҳоллари ҳали кўп учраб туради.

Қабул қилинган қарорда меҳнат тўғрисидаги қонунларга қаттиқ риоя қилиниши устидан контролни янада кучайтириш чоралари белгиланди.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари М. М. Мусахонов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Шаҳар хўжалиги янгиликлари

Шаҳримизнинг Луначарское кўчасидаги янги микрорайонда куни кеча янги саноат моллари магазини ишга тушди. «Ташпромторг»га қарашли, бу 99-универсал магазинда тайёр кийим, трикотаж, галантерея, пойафзал ва парфюмерия каби бўлимлар ишлаб турибди.

Суратларда: парфюмерия бўлимининг мудири Т. Арикянц харидорлар хизматида. Трикотаж бўлимининг ишчан сотувчиси Л. Лутфуллаева харидорга мол танлашда ёрдам кўрсатаётир.

М. Нуриддинов фотолари.

• Бугун трикотаж фирмасида

Сиз суратда Италиядан келтирилган гул босувчи янги машиналарни Тошкент трикотаж фабрикасида монтажчилардан В. Титов, Ю. Корягин ва А. Заболотновлар ўрнатаётган пайтини кўриб турибсиз.

ТОШКЕНТНИНГ ГУЛЛИ ТРИКОТАЖИ

Трикотаж фирмаси директорининг ўринбосари А. А. Миризелин Италиядан янги машина келтирилганлиги, у Ўрта Осиёда ягона. Иттифоқимизда эса учинчи эканлигини айтди.

Машинани кўриш иштиёқида бўяш цехининг иккинчи қаватига кўтарилдик. Кенг залга ўрнатилган станок 30 квадрат метр жойни эгаллаб турибди.

Италиядан келган мутахассис Мольтени Акилли бир ярим ойда улкан станокнинг монтаж ишларини тугаллаган. У Комома шаҳридаги тўқимачилик машиналари ишлаб чиқарадиган Меканотесиля номлы заводнинг тажрибали монтажчисидир, бир неча йилдан бери монтажчилар бригадасига бошчилик қилади.

Бизга бу маълумотларни таржимон, чет тиллар педагогика институтининг V курс студенти А. Аъзамов айтиб берди. Италиялик мутахассисга машина қисмларини йиғиб, ўрнатишда фирманинг Ю. Корягин, А. Заболотнов, В. Титов каби слесарь-механиклари ёрдамлашишди.

Ҳозир монтаж ишлари деярли тугалланган. Машинани яқин кунларда ишга тушириш мўлжалланмоқда. Ҳатто унинг биринчи роликига оппоқ газламани ўраб қўйишибди. Станок конвейерни эслатади. Бошдан-оёқ унга бир нечта ролик ўрнатилган. Трикотажлар роликлар бўйлаб айланади. Иш жараёнида станокнинг тепа қисмига ўрнатилган, гул солинган махсус мосламалар автомат равишда газламага урилиб трикотажга гулнинг аксини туширади.

Илгари ҳам фирмада трикотажларга гул босиларди. Лекин бундай ишларнинг кўпи қўлда бажарилгани учун маҳсулот унуми ва сифати унча яхши бўлмасди.

Янги автомат станок ишга туширилгач, ҳар куни минглаб метр трикотажга гул босилади. Гулдор трикотажлардан эса шу фирманинг ўзида турли хил ранг-баранг устки кийим-кечаклар тикилади.

КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲИСОБИГА

Тошкент трикотаж фирмаси 2-филиалининг устки кийим-бош цехи бошлиғи Е. Ильинская чеварларнинг ишидан мамнун. Бир-биридан хушбичим костюмчалар эркатойларни севинтиради. Улар Феруза Аҳмаджонова, Карима Эргашева, Лола Йўлдошева ва Л. Зюзина каби чеварларнинг қўлидан чиққан. Улар бир кунда 4700 та буюм тикишяпти. Болалар костюми ишлаб чиқариш тўртинчи квартал плани эса 101 процент қилиб ўринлатиб қўйилди.

Мана улардан бири — Карима Эргашева. 1964 йили Тошкентдаги 20-мактабни битириб фирмага келган Карима эндиликда цехнинг пешқадами. Учта мақтовномаси бор. Цехда қайси иш бўлмасин, қўлидан келади. Ўтли-шудлигина. Комсомол аъзоси, ташаббускор Карима ҳозир 1968 йил ҳисобига маҳсулот бераётир.

Дугонаси Феруза Аҳмаджонова ҳам ундан қолишаётгани йўқ. Юбилей йилида фидокорона меҳнат қилган Ф. Аҳмаджонова шу кунларда беш йилликнинг учинчи йили ҳисобига ишлаяпти.

МУТАФАККИР ТЎЙИГА

Буюк мутафаккир шоир Алишер Навоий туғилганининг 525 йиллик юбилейига республикамизда, жумладан пойтахтимизда жуда катта тайёргарлик бормоқда.

Мухбиримиз Алишер Навоий юбилейини ўтказиш республика комиссияси ташкилот группасининг раҳбари — Навоий номидаги адабиёт музейининг директори, филология фанлари доктори, профессор Ҳамид Сулаймоновга мурожаат қилиб юбилейга кўрилаётган тайёргарликлар ҳақида гапириб беришни илтимос қилди.

— Атоқли адибнинг жуда бой меросини жаҳонга танитиш борасида унинг бебаҳо асарлари жуда кўп тилларга таржима қилинмоқда, — дейди олим, — Навоийнинг ҳикматли сўзларидан юзтаси ўн тилга таржима қилиниб, китоб шаклида чиқади. Юбилей муносабати билан устоз ёзувчимиз Ойбекнинг «Навоий» романини чет тилларга таржима қилдириб китоб мухлисларига тарқатишдек муҳим масалага ҳам киришилди. «Навоий» романи инглиз, чех, француз, немис, испан, араб, форс тилларида нашр қилдирилмоқда.

Шуни алоҳида айтиш қувончлики, Навоийнинг муътабар қўлёзмаларидан икки учтасини фотокопия шаклида нашрга тайёрламоқдамиз. Булардан биттаси Алишер Навоийнинг 24 ёшлик вақтида ўша даврнинг машҳур ҳаттоти Султонали ибн Муҳаммад Машҳадий томонидан кўчирилган илк девондир.

Иттифоқимиз санъаткорлари, рассомлари, ҳайкалтарошлари ҳам Алишер Навоийнинг сиймосини яратишдек буюк ишга киришдилар. Одамларнинг бош суягига қараб, инсон сиймосини яратишда маҳорат кўрсатган совет олими — археолог-антрополог Михаил Михайлович Герасимов бундан 3 ой аввал Алишер Навоийнинг сиймосини яратиш ишига киришган эди.

Кечагина Герасимовдан телеграмма олдик, у рассом Маҳмуд Музахит ишлаган миниатюра асосида Алишер Навоийнинг тахминан 40 ёшлар давридаги сиймосини ишлаб тугатибди. Олим яратган асар келажакда Навоийга Тошкент, Самарқанд ва бошқа шаҳарларда қўйилиши лозим бўлган катта ҳайкаллар учун асос бўлади.

Навоий номидаги адабиёт музейи юбилей кунлари ишга тушади.

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА

Дўстлик металли

ТЕМИРТОВ. Қараганда металлургия заводининг коллективи пландан ташқари минглаб тонна металл ишлаб чиқарди.

Ана шу корхона ишлаб чиқараётган маҳсулотни халқлар қардошларча дўстлиги металли деб атайдилар. Қозоғистон магниткасини қуришда Ватанимизнинг 39 миллат вакиллари, Москва, Ленинград, Киев ва Совет Иттифоқининг бошқа саноат марказларидаги 50 дан кўпроқ ихтисослашган ташкилот ва қарийб 1000 корхона, 48 лойиҳалаш институти қатнашди. Қурилишнинг дастлабки 3 йили ичидагина 38 ўлка ва область йигит ва қизларидан 18 минг киши комсомол йўлланмаси билан Темиртовга келди. Қардош социалистик Болгариядан келган 1000 дан кўпроқ ёш ишчи бу ерда улар билан ёнма-ён меҳнат қилди.

Фахрий гражданлар

КУСТАНАЙ. Икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони генерал-майор Л. И. Беда шаҳарнинг биринчи фахрий граждани бўлди. Меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советининг сессиясида унга фахрий граждан дипломи топширилди. Л. И. Беда немис-фашист босқинчиларга қарши олиб борилган жангларда ватан осмонини ҳимоя қилиб душманнинг ўнлаб самолётини уриб туширди.

Кўп йил самарали ишлаганликлари, жамоат ҳаётида актив қатнашганликлари учун ўқитувчи Ш. Г. Исмагиловага ва врач Ф. Ф. Каляпинага ҳам шаҳарнинг фахрий граждани дипломлари топширилди.

Янги темир йўл

НОВОКУЗНЕЦК. Артишта — Подобасс ўртасида янги темир йўл трассаси ишга туширилди. Йўл тайга, ботқоқлиқ ва Кузнецк Олатови орқали ўтди. Узунлиги 129 километр келадиган бу трасса Жанубий Сибирь йўлининг сўнгги қисмидир. Трасса тўлиқ электрлаштирилди. Эндиликда Ғарбий Сибирь металлургия заводига темир руда ва кўмир ташиш учун энг қисқа йўл очилди. Новокузнецкдан ана шу йўл орқали мамлакатнинг ҳамма томонларига чўян, пўлат, химиявий маҳсулотлар ва бошқа қишлоқ хўжалик юклари ташилади.

Илмий марказ

ПЕТРОЗАВОДСК. Бу ерда СССР Фанлар академияси Карелия филиалининг бош лаборатория корпуси ишга туширилди. 4000 квадрат метрдан кўпроқ майдонни эгаллаб турган олти қаватли бинода филиал президиуми ва қарийб 20 илмий лаборатория жойлаштирилди. Мажлислар зали ва илмий кутубхона ҳам шу ерда жойлашган. Илмий кутубхона фондларида 220 минг том китоб бор.

Янги лаборатория корпуси — Онега кўлининг хушманзара соҳили бўйида барпо этилаётган илмий шаҳарчанинг бир қисмидир. Беш йилликнинг охиригача яна 2 та институт ва ҳисоблаш маркази қуриб битказилади.

Ботқоқ чекинмоқда

СМОЛЕНСК областининг мелиораторлари 6000 гектар ботқоқ ерларни ўзлаштирдилар. План бажарилди. Беш йилликнинг икки йили мобайнида Смоленск областида қарийб 11 минг гектар ботқоқ ва зах ерлар ўзлаштирилди. Бу эса бундан олдинги беш йил ичида ўзлаштирилган майдондан анча кўпдир. (ТАСС).

Ер шаридан хабарлар

Венусберг (ГДР) шаҳридаги ип-йигирув фабрикасининг мастери Карин Пильц ҳозирги кунда иккита юнсак ишлаб чиқарув станогида ишламоқда. Бу йигирув станоклари Совет Иттифоқидан келтирилган. Машиналар штапелдан тортиб, то синтетик толаларни ҳам қайта ишлаш учун мўлжалланган. Йигирув станоклари бир неча операцияларни бир ишлаб чиқариш процессини ўзидаёқ амалга оширади. Аввал эса бу процесслар турли хил механизмлар билан бажарилар эди.

АДН — ТАСС фотоси.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ ҲАРАКАТЛАРИ

ХАНОЙ. 7 декабрь. (ТАСС). Жанубий Вьетнамни озод қилиш халқ қуролли кучларининг жангчилари Меконг дарёси дельтасида жойлашган вилоят маркази Митхода душман қўшинларининг позицияларига 29 ноябрда дадил ҳужум қилдилар. Вьетнам информация агентлигининг Озодлик агентлигига асосланиб хабар беришича, Жанубий Вьетнам ватанпарварлари душманнинг 200 дан ортиқ солдат ва офицерини ўлдирганлар ва ярадор қилганлар.

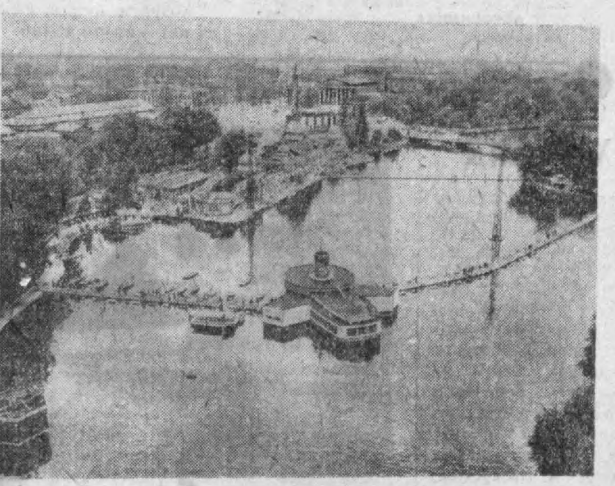

БУДАПЕШТ. «Ворошлигет» шаҳар хиёбонидаги кўл. Бу гўзал кўл Венгрия пойтахти аҳолисининг энг севимли ҳордиқ чиқарадиган жойидир.

МТИ — ТАСС фотоси.

МУНОСАБАТЛАРНИНГ ТИКЛАНИШИ ФОЙДА КЕЛТИРАДИ

КАРАКАС. 7 декабрь. (ТАСС). Венесуэла ташқи ишлар министри Игнасио Ирибарре Борхес матбуот конференциясида айтдики, Венесуэла Совет Иттифоқи билан дипломатия ва савдо муносабатларини тиклаш масаласини муҳокама қилиш учун келаси йилнинг мартида ёки апрели бошларида Совет Иттифоқига делегация юборади.

Муносабатларнинг тикланиши ҳар икки мамлакатга фойда келтиради деб ҳисоблаймиз, деди министр.

• «Тошкент оқшоми» материаллари изидан

РЕСПУБЛИКА МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

«Тошкент оқшоми» саҳифаларида «Ангрен изолини» ва «Гилмояга кенг йўл очилсин» деган мақолалар босилиб, уларда республикамизда кенг тарқалган рудасиз хом ашёларга кирувчи каолин ва гилмоя ҳақида қимматли мулоҳазалар ёритилган эди. Жумладан, Ўзбекистон ана шу хом ашёларга бой бўлишига қарамай, улар Ватанимизнинг узоқ районларидан ташиб келтирилмоқда. «Эшик олдидаги сувнинг қадри йўқ» таомилида иш тутилаётганлиги танқид остига олинган ҳамда бу соҳада мутахассисларнинг республикамиз халқ хўжалиги учун қимматли таклифлари баён қилинган эди.

Ўзбекистон Министрлар Совети республикадаги норуда минерал хом ашёлардан кенг фойдаланиш тўғрисида қарор қабул қилди. Қуйида ана шу қарорнинг баёни билан танишасиз.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика территориясида аниқланган ва ҳар тарафлама ўрганилган норуда фойдали қазилма конлари борлигини қайд қилади. Ана шу конларни ишга солиш туфайли бундай маҳсулотларга муҳтож бўлган маҳаллий корхоналарни арзон хом ашё билан таъминлаш мумкин. Шунга қарамай, республикамизга кўп миқдорда каолин, калий ўғитлари, ош тузи, гилмоя, кварцли қумлар, тошқуймалар ва бошқа кўплаб хом ашё ҳамон узоқ жойлардан ташиб келтирилмоқда. Ваҳолонки, Ўзбекистонда бу минералларнинг кўплаб конлари бор.

Қарорда каолин ва гилмоя конларининг ишга солиниши чиқарилаётган ғишт, керамика маҳсулотлари сифатини яхшилаб, оловга чидамли буюмлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш имкониятини туғдирган бўлур эди, деб алоҳида қайд қилинади.

«Ўзбекуголь» комбинати ҳар йили 3 миллион тоннадан кўпроқ каолин ва кўмирли гилларни кераксиз тоғ жинслари билан аралаштириб, чиқитга чиқариб ташламоқда. Агар улардан ўринли фойдаланилса, чиқит гиллардан алюминий олиш, кўплаб сифатли ғишт ишлаб чиқариш, шунингдек, оловга чидамли буюмлар ясаш мумкин. Қарорда Ўзбекистон Геология министрлиги томонидан аниқланган ва разведка қилинган юқори сифатли каолин-гил қатламлар Ангрен кўмир кони чиқитлари билан кўмиб ташланганини, бу эса, Ангрен керамика комбинати ишига салбий таъсир этаётгани кўрсатиб ўтилган.

Кўпчилик корхона ва илмий текшириш муассасалари билан ҳамкорликда олиб борилган ишлар натижасида республикамизда норуда минерал хом ашёлар сусткашлик билан ўзлаштирилаётганининг асосий сабаблари қарорда шундай таъкидланади:

Мавжуд хом ашёлар технологияси ҳамон етарли ўрганилмаган, иқтисодий самаралари чуқур таҳлил қилинмаган. Норуда хом ашёларни комплекс ўзлаштириш ва зарур корхоналар қуриш учун кам маблағ ажратиб келинган. Ҳанузгача республикада норуда минерал хом ашёларни қазиб олувчи, саралловчи ва қайта ишловчи махсус корхона йўқ.

Юқорида кўрсатилган хом ашёлардан комплекс фойдаланишни яхшилаш мақсадида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ангрендаги 1-кўмир разрезида бирламчи каолинни қазиб олиш бўйича карьер ташкил этиш, кўмир устида ётган ва чиқит деб аталувчи каолин гиллар ва кўмир гилларни алоҳида йиғишнинг лойиҳасини тузиш ва уларни 1968 йилдан бошлаб ишга туширишга қарор қилди. Шу йил давомида Тошкентдаги 3-ғишт заводлари бошқармасига каолиндан оқ ғишт ишлаб чиқариш ва «Главташкентстрой» объектларида синовдан ўтказиш вазифаси топширилди. 1969 йилгача Ангрен цемент заводи оқ цемент ишлаб чиқарувчи заводга айлантирилади. Шунингдек, норуда конлар бўйича раҳбар орган — трест ташкил этилади. Тошкент қоғоз комбинати, абразив заводи, чинни заводи, пластмасса буюмлари заводида каолиндан фойдаланиш имкониятлари аниқлаб чиқилади.

Ўсимликларни муҳофаза қилиш илмий-текшириш институтига каолин ва гилмоядан зарарли ҳашаротларни қириш учун заҳарли химикатлар тайёрлаш усулларини ишлаб чиқиш ва текшириб кўриш вазифаси юкланди.

Ўзбекистон Фанлар академияси ва Геология министрлигига гиллар, гилмоя ва каолиндан ҳар тарафлама фойдаланиш соҳасида Ўзбекистон Қурилиш материаллари министрлигига амалий ёрдам кўрсатиш ҳақида кўрсатма берилди. Бу ишлар бўйича умумий раҳбарлик Ўзбекистон Фанлар академияси қошидаги гиллар бўйича тузилган комиссияга юклатилди.

СССР Саноат қурилиш материаллари министрлигининг таклифига биноан Лангар руда бошқармасида Куйташ волластонитларини текшириб кўрилади ва ундан концентрат олиш имкониятлари тўлиқ ўрганилади.

Ўзбекистон халқ хўжалиги эҳтиёжларини тўла-тўкис қондириш мақсадида 1967 йил давомида Келес ва Қўнғиртоғ гилмоялари, тилларанг Женгельди охралари, Мамажургата гипслари умумий зонаси аниқланади.

Республикамизда турли гилларнинг кўпгина хиллари топилгани ва уларга бўлган талаб ҳисобга олиниб, Ҳ. М. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институтида гилларнинг геологияси ва келиб чиқишини ўрганувчи янги лаборатория очиш масаласини кўриб чиқиш Ўзбекистон Фанлар академиясига топширилди.

«В. И. Ленин фан ва олий таълим тўғрисида»

Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарган тўплам «В. И. Ленин фан ва олий таълим тўғрисида» деб аталади. Китобга В. И. Лениннинг асарлари ва нутқлари (уларнинг кўпчилиги кўчирма ҳолида), Лениннинг мактублари киритилган, нашрга Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг фан ва олий таълим масалалари юзасидан Владимир Ильичнинг бевосита иштирокида ишлаб чиқилган ҳужжатлари ҳам киритилган.

Тўпламда босиб чиқарилган материалларда жамиятни ривожлантиришда фаннинг ўрни ва аҳамияти тўғрисида, марксизм революцион назариясининг улуғвор роли тўғрисидаги ленинча ғоялар ифодаланган. Бу материаллар мамлакатимизда фан ва олий таълимни ташкил этиш масалаларига, меҳнат ва идора қилишнинг илмий ташкил этилишини ишлаб чиқишга, давлат аппарати ишини яхшилашга В. И. Ленин жуда катта эътибор берганлигини кўрсатади.

(ТАСС)

ДЎСТЛИК ДАСТУРХОНИ

Бундай ресторан республикамизнинг бирор ерида эмас. У Украинанинг пойтахти Киевда ташкил этилди.

Шу йил ёзда қардош Украинанинг пойтахти ўзбек миллий таомлари ҳафталигини ўтказди. Палов, кабоб, манти, шўрва, норин каби таомлар украин дўстларимизга манзур бўлди. Ҳафталик тугади. Лекин хўрандалар Киев шаҳар умумий овқатланиш бошқармасига шундай ўзбек ресторани керак, деб туриб олдилар.

Шундан кейин «ёрдам беринг» деган хат Тошкентга етиб келди. Шаҳримизнинг энг уста пазандалари М. Якболхўжаев, Р. Юнусов, М. Содиқов, Р. Раҳматовлар Киевга боришди.

Улар украин пазандаларига ўзбек таомлари тайёрлашни ўргатадилар.

Танишинг, ҳамшаҳарларингиз

ЛОЧИН

Яқинда «Ви уврнер» («Ишчи ҳаёти») деган француз журналида Серж Зейоннинг Ўзбекистон ҳақидаги репортажи эълон қилинди. Унда, жумладан, шундай дейилади: «...Стюардесса биз учаётган ҳаво кемасини ўзбек учувчилари бошқаришаётганини эълон қилди. Афсуски, мен кема командирининг фамилиясини эсда сақлаб қололмадим. Сиз: «Хўш, бунинг нима аҳамияти бор? Экипаж Украинаданми, Ўзбекистонданми, «ИЛ-18» капитанининг фамилияси ким бўлишидан қатъий назар, барибир эмасми?» — демоқчисиз, Шундайми? Эҳтимол. Лекин, ана шу кичкинагина ахборот — агар Николай II ҳокимияти даврида Туркистон аҳолисининг ҳар юз кишисидан фақат иккитасигина саводли бўлганини ўйласанг, бутунлай бошқа олам касб этишига имонингиз комил бўлади».

Ҳа. Октябрь қуёши ўзбеклар хонадонига бахт, фаровон турмуш, билим олиб кирди. Илгари учар гиламлар ҳақида афсоналар тўқиб юрган халқимиз орасидан жасур, моҳир лочинлар етишиб чиқди. Шулардан бири — СССРда хизмат кўрсатган учувчи Ғафур Ориповдир.

Қуруқ ҳаваснинг ўзими?

— Ур-ра! Чкалов, Байдуков, Беляковлар Москвадан Шимолий Қутб орқали АҚШга учиб боришипти!

— Тағин ҳеч қаерда тўхтамасдан 63 соату 16 минут учишганини айтмайсизми?

— Ҳеч нимадан қўрқмайдиган мард йигитлар-да! Киройи фарзанд кўрсанг, шулардай жасур бўлса-да!

Бу шов-шувлардан кейин Ғафурнинг ороми бузилди, тинчлиги йўқолди. У бу пайтларда физкультура техникумида ўқир, шу билан бирга ўрта мактабларда жисмоний тарбиядан дарс ҳам берарди. Чкаловчиларнинг қаҳрамонона парвози Ғафурнинг қалбида ҳавасга ўхшаш бир туйғу уйғотган эди.

— Қани энди мен ҳам улар каби учувчи бўлсам, осмону фалакда чарх урсам!

Бундай орзу фақат Ғафурдагина пайдо бўлмаган экан. Маҳалланинг ўн-ўн бешта йигити кечалари Тошкент аэроклубига қатнай бошлади. У пайтлар ҳозирги аэропорт ўрни тизза бўйи ўт билан қопланиб ётар, йигитларнинг ўзи 300-400 метр жойни чимдан тозалашарди. Бу ҳақда Ғафур аканинг ўзи шундай ҳикоя қилади:

— Эски шаҳардан бир амаллаб трамвайда Тезиков бозоригача етиб олардик. Ундан уёғига 3-4 километр яёв борардик. Транспорт йўқ эди-да! Аэродромда ҳам учтўртта «жимит» самолётлар турарди, холос. Биз икки кишилик самолётда парвоз қилардик. Тўғрисини айтганда, мен кўкка кўтарилганда, қўрқув нималигини билмасдим. Ўзимни қушдай сезардим. Қани энди, машғулот тугамаса деб ўйлардим.

1938 йили аэроклуб қатнашчиларидан ўн беш кишини Тамбов учувчилик мактабига юборишди. Орадан кўп ўтмай, уларнинг кўпи қайтиб кетиб қолишди. Нега?

— Учувчи бўлиш учун қуруқ ҳаваснинг ўзи етарли эмас экан, — деб эслайди Ғафур ака. — Аввало, сабот, матонат, чидам ва мақсадга интилиш керак экан кишида. Мана шу хусусиятлар баъзи ўртоқларимизда етишмади. Тан олишим керак, мен ҳам ўша пайтда рус тилини унча яхши билмасдим. Шунинг учун тинмай ўқишим зарур эди. Мен мактаб бошлиғидан рухсат олиб, ҳамма ухлагандан кейин, кечаси соат 11 дан бир-иккиларгача ўз устимда ишлардим.

Ўқиш тугагач, Ғафур ака Симферополга йўл олди.

Менинг ўрним фронтда

Улуғ Ватан уруши бошланди. Фронтда жуда кўплаб учувчи зарур эди. Шунинг учун Ғафур акани Фрунзега учувчилар тайёрлаш мактабига юборишади. У 1942 йилнинг июнигача йигирмата учувчини тайёрлади.

Фронтда вазият оғирлашган. Бир куни Ғафур ака ҳарбий комиссариатга кириб келди.

— Илтимос қиламан, мени фронтга юборсанглар. Менинг ўрним жанг майдонида.

— Яхши. Ўрнингизга бир одам тайёрлаганингиздан кейин, сизга рухсат берамиз.

— Шундай ҳам бўлди, — деб ҳикоясини давом эттиради Ғафур ака, — тўппа-тўғри Сталинградга келиб тушдим. Мен «ПО-2» ёки халқ тили билан айтганда, «кукурузник» самолётида разведка мақсадларида уча бошладим. «Кукурузник» дейишларининг сабаби қуйидагича: «ПО-2», кичкинагина эмасми, у махсус аэродром талаб қилмасди. У дуч келган жойга, ялангликками, окоплар ёнигами, маккажўхоризорларгами, қўна берарди. Шундай қилиб, биз фронт линияларини аниқлаш учун разведкага чиқардик, немис солдатлари орасига агитацион варақалар ташлардик. Жангчиларимизга газета-журналлар, ўқ-дорилар элтардик. Бир куни янги топшириқ олдик. Эрта азонда, ғира-ширада кабинага бир майор ўтирди. Унинг қўлида харита бор эди. Мен самолётни жуда пастлатиб, 5—6 метр баландликда фронт линияси бўйлаб, кейин немислар лагери устидан парвоз қилдира бошладим. Майор эса, самолётдан кўриниб турган ҳар бир уйни, ҳар бир истеҳкомни, ҳар бир ўқ-дори омборини харитага тушира бошлади. Фашистлар мотор овозидан даҳшатга тушиб, беркина бошладилар. Улар бундай бўлишини ҳеч кутмаган эдилар-да! Разведкамиз муваффақиятли тугади. Қўмондонлик биз келтирган маълумотларга кўра ҳужумга ўтишга буйрук берди. Фашистлар анча нарига суриб ташланди.

Ғафур ака уруш охирларида Югославияда, Венгрияда хизмат қилди. Ғалабани эса, Австрия пойтахти — Венада кутиб олди. Энди уйга.

— Салом, жонажон Тошкент!

Мусаффо осмон гвардиячилари

1967 йил. 18 август. Москва. Кремлнинг Свердлов зали. Соат 11. СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе СССР Олий Совети Президиумининг мусаффо осмон гвардиячиларидан бир группасига «СССРда хизмат кўрсатган учувчи» ва «СССРда хизмат кўрсатган штурман» унвонларини бериш ҳақидаги Фармонини ўқиб эшиттиради. Кўпчилик қатори Ғафур ака ҳам стол ёнига келиб, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари ўрток К. Ф. Ильяшенко қўлидан кўкрак нишонини қабул қилиб олади. Учувчи учун бундан ортиқ қувонч бўлиши мумкинми, ахир!

Ғафур аканинг салкам ўттиз йиллик самарали ҳалол меҳнати ана шундай тақдирланди.

Совет авиацияси Ғафур аканинг кўз ўнгида ўсди, юксалди. Қандай янги самолёт дунёга келган бўлса, деярли ҳар бирида учиб кўрди Ғафур ака. Уруш тугагач, аввалига иккинчи учувчи, кейинчалик кема командири, эскадрилья командири, отряд командири даражасига кўтарилди. Ҳозир мамлакатимиз авиалинияларида хизмат қилаётган 350 та учувчи:

— Ғафур ака Орипов — бизнинг устозимиз, — деб фахрланиб гапиришади.

Ғафур ака Орипов ҳалол меҳнатлари ва кўплаб шогирдлар етиштириб чиқарганлиги учун партия ва ҳукуматимиз томонидан бир неча марта тақдирланган. Унинг кўксида «Иккинчи даражали Ватан уруши» ва учта «Ҳурмат белгиси» орденлари, «Сталинград мудофааси учун» медали ярқираб турибди. У бир неча бор Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиқларини олишга муяссар бўлган.

Э. ХЎЖАЕВ.

СУРАТДА: СССРда хизмат кўрсатган учувчи Ғафур Орипов учувчиликка ҳавас қўйган болалар орасида.

Р. Альбеков фотоси.

Маорифимиз равнақи

ЙИЛЛАР КЎЗГУСИ

Асримиз одамлари мўъжизалар яратишяпти. Инсон қайси ишга қўл урмасин шуни уддалаб, ҳар бир соҳада ўз иродаси, кучи, матонатини намойиш қилмоқда. Бу нарса нимадан? Мактабларда таълим-тарбия ишларига борган сари кўпроқ аҳамият берилаётганидан. Замин пухталигидан. Бугунги ўқувчи эртаги учувчи, олим, врач каби етук мутахассис. Ёш авлоднинг пишиқ пухта билим олиб, ўз устида тинимсиз ишлаётганининг самараси бу. Парвоз кучлилиги, онг, маданият юксалгани, камол топаётганидандир.

Партия ва ҳукуматимиз ёш авлоднинг пухта билим олиб, келгусида замонамизга муносиб киши бўлиб етишиши учун барча имкониятларни яратган ва яратяпти. Чунончи, яқин ўн йил ичида Киров районининг ўзидагина типовой янги лойиҳалар асосида кўплаб янги мактаблар қурилди. Ҳар бир мактабда синф хоналари етарли бўлиб қолди. Бу имкониятдан фойдаланган коллективлар таълим-тарбия ишини янада яхшилаш ниятида кабинет усулида дарс беришга ўтмоқдалар.

Булардан ташқари район мактабларида 101 та куни узайтирилган группа иш олиб бормоқда. Районда 1220 ўқитувчи бўлиб, улар тинмай ўз билимларини ошириб бормоқдалар. Булардан 908 киши олий маълумотли педагогдир. Булар орасида ўз тажрибалари ва педагогик маҳоратлари билан район таълим-трбия ишига ҳисса қўшаётган Ленин орденли И. Расулова, А. Х. Бегишев, Ш. Рихсиева, А. Шукуров ва бошқаларнинг номларини тилга олиш мумкин.

Ана шундай илғорлардан 264 ўқитувчи ўтган ўқув йилини 100 процент ўзлаштириш билан якунладилар. Йилдан-йилга ўқитувчиларнинг маҳорати ўсиб, аълочи ўқувчилар сони ортиб бормоқда. Ўтган ўқув йилида 6 362 ўқувчи ўқув йилини 4 ва 5 баҳолар билан якунладилар.

Булардан 79 ўқувчи олтин ва кумуш медаллар олишга муваффақ бўлишди.

Район мактаблари шу кунларда янги йил ва В. И. Ленин туғилган кунни муносиб кутиб олиш учун талайгина ишлар қилиб қўйишди.

Булардан 20, 43, 150-мактабларда қатор учрашувлар, лекциялар, В. И. Ленин хоналари, республикамиз ҳаётига оид стендлар ва кўргазмалар тайёрлашган.

Шуни ҳам алоҳида қайд қилиб ўтиш зарурки, мактабларимиз оталиқ ташкилотлари билан яқиндан алоқа боғлаб бормоқдалар. Назарий билимларни амалий иш билан боғлаб ўтиш фанларни чуқурроқ ўзлаштиришда ўз самарасини кўрсатяпти.

И. ТУРТАЕВ,
Киров район халқ маорифи бўлимининг мудири.

Коммунистик меҳнат зарбдори Кира Михалева шаҳримиздаги «Подшипник» заводи механика цехининг пешқадам ишчиларидан биридир. Шу корхонада 22 йилдан буён деталчи бўлиб ишлаётган бу аёл шу давр мобайнида 20 та ёш ишчини тарбиялаб етказди. Ҳозир К. Михалева заводнинг бошқа илғор ишчилари каби 1968 йил ҳисобига меҳнат қилаётир.

Суратда: К. Михалева.

М. Нуриддинов фотолари.

Белоруссия гидротехника қурилишлари

Белоруссиянинг навқирон Солигорск шаҳри ёнидаги янги сув омборига 56 миллион кубометр сув сиғади. Бу омбор ботқоқланган катта ерларни ўзлаштириш имконини берибгина қолмай, калий комбинатини сув билан таъминлайди, кончилар ва химикларнинг маиший турмушини ҳамда дам олиш шароитларини яхшилайди.

Бу Полесск паст текислигини қуритиш схемаси бўйича юзага келтирилаётган 17 гидроузелнинг биридир. Вилейск — Минск сув системасининг лойиҳаси тасдиқланди. Бу система Свислочь дарёсини серсув қилади.

Беш йиллик мобайнида Белоруссияда бир ярим миллион гектардан кўпроқ ботқоқлик қуритилади.

Ефим ГАЛКИН.

Тошкент Политехника институти архитектура бўлимининг ўқитувчиси Давлат мукофоти лауреати, Ўзбекистон халқ рассоми Чингиз Аҳмаров, бўлажак меъморларга Шарқ архитектурасининг ўзига хос хусусиятлари юзасидан батафсил маълумот бермоқда.

Суратда: (чапдан ўнгга) старший ўқитувчи И. Смирнов ва Чингиз Аҳмаров архитектура бўлими 4-курсининг бир группа студентларига шарқ нақшлари юзасидан тушунча бераётир.

Шаҳар хўжалиги

КЕЧАГИ ХАТЛАР Т. О. 1967

ТАЙИНСИЗ ЧИРОҚЛАР

Биз шикоят ёзишга одатланмаганмиз. Лекин редакцияга мактуб ёзишга мажбур этган нарса кўчаларимизда содир бўлаётган воқеа бўлди. Бу воқеалар шундай «қудратлики» у барча ишингизни йиғиштириб қўяди, ўзингизни остона ҳатлаб эшикка силжитмайди, лекин қош қорайди дегунча уйқуга «чорлайди».

Роппа-роса бир ярим ой бўлди. Тимирязев кўчасининг тоқ номерли томони, Ҳамза Ҳакимзода, Окружная, Жданов ва Вавилов кўчаларидаги электр чироқларининг ёруғи сувга уриб кетди. Кеч бўлди дегунча юрагимиз безиллайди. У ёққа чоп, бу ёққа чоп бўлади. Лекин чироқдан дарак бўлмайди. Баъзан адашиб ёниб қолади. Ҳамма ўз уйига телевизор кўришга ўтиради. Болалар арифметикадан масалаларини ечишга уннайдилар. Студентлар ҳам чизма ишлари бошланганича қолаверади. Ёниб турган чироқ лип этадию «кўзини қисиб» ғойиб бўлади.

Шундан кейин район электр линиялари авария хизмати бюросига телефон қилишга тушамиз. Номерларни тераверib, бармоқларимиз толиб кетади. Бирота «азамат» трубкани олай демайди.

Авария хизмати бюроси ходимлари ўз ишларига қачонгача бокибеғам бўлиб юришаркин?!

Ғ. ШОКИРОВ, 1-группа инвалиди.
А. АҲМЕДОВА «Шарқ» меҳмонхонаси директори.
Қ. НАЗАРОВ — Тошкент темир йўл бошқармаси ходими.
Ж. ТУРСУНОВ, Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти доценти.
Т. АБРОСИМОВА, 53-болалар боғчаси хизматчиси.

«ТАШСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИДА

12 ТАКЛИФ

Заводнинг 11-цехида меҳнат қилаётган рационализаторлар қувончи чексиз. Улар сўнгги тўққиз ой мобайнида ўн иккита рационализаторлик таклифини ишлаб чиқаришга жорий қилиб, мўлжаллганидан икки ҳисса кўп — 28 минг сўм пул иқтисод қилдилар.

43 ТЕХНИК

Завод қошида очилган кечки техникум филиалида 43 ишчи ва хизматчи ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда техник касбини эгаллади.

КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲИСОБИГА

Заводнинг 4-ва 11-цехи ишчилари эҳтиёж қисмлар ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан илгари адо этиб, ҳозирги кунда 1968 йил ҳисобига меҳнат қилмоқдалар.

Ер шарида

АПН телетайп лентасидан

Поляк оиласи ҳақида статистика

ВАРШАВА (АПН — Интерпресс). Халқ ҳокимияти йилларида Польшада 14 миллиондан кўпроқ бола туғилди. Бу урушдан кейинги йилларда мамлакатдаги деярли ҳар икки оиладан бири фарзанд кўрди деган сўздир.

Кейинги йилларда Польшада бирдан учгача фарзанди бўлган оилалар расм бўлиб қолди. Беш кишидан ортиқ бўлган оилалар тобора камроқ учраяпти.

Поляк оиласининг характери муҳим фактор — аёлларнинг меҳнат фаолияти таъсирида ўзгариб боряпти. Ишлаб чиқаришда банд бўлган хотин-қизлар сони 10 йил мобайнида (1950-1960 йиллар) бир миллион кишидан ҳам ошиб кетди. Меҳнат қилаётган аёлларнинг 60 проценти эрга теккан. Улардан ҳар иккинчисининг мактаб ёшигача бўлган фарзанди бор. Давлат хотин-қизларнинг аҳволини енгиллаштириш учун катта маблағлар ажратмоқда. Республикада ясли, болалар боғчалари, интернатлар тармоғи йил сайин кенгайиб бормоқда.

Чехословакия фильмлари АҚШда

ПРАГА. (АПН-Прагопресс). Чехословакия «фильм экспорти» ўз телеэшиттиришлари учун Чехословакияда ишлаб чиқарилган қисқа метражли 30 фильмни сотиб олган Калифорния телевидениесининг вакиллари билан тузилган шартномани имзолади. Бу ЧССР билан АҚШ телевидениеларининг биринчи бевосита алоқасидир.

Голливуд фирмаларидан бири Чехословакия киностудияларидан бири билан, чунончи совет балетининг артистлари қатнашадиган «Қарсилдоқ» фильмини суратга олмоқчи бўлаётган режиссёр Карел Земан билан ҳамкорлик қилишга қизиқиб қолди.

Чехословакия «фильм экспорти» кенг прокат қилиши учун АҚШ ва Канадага «Синчков кузатув остидаги поездлар», «Тун олмослари», «Темир йўл изидаги аёл» ва бошқа шу каби фильмларни сотди. Бунга Чехословакия фильмларининг Нью-Йоркда бўлиб ўтган кўрикда катта муваффақият қозониши ёрдам берди. Яқин вақтларда АҚШда Чехословакиянинг «Яшасин республика» ва «Фаэтон Венага боради» деган фильмларининг премьераси кўрсатилади.

Эфиопияда музика мактаби

АДДИС-АБЕБА. (АПН мухбири). Эфиопияда миллий маданиятни ривожлантиришга катта аҳамият берилмоқда. Шу мақсадда мамлакат пойтахтида музика мактаби очилди. Унинг студентлари миллий чолғу асбобларида музика чалишни ўрганибгина қолмай, оркестр ва хорларга дирижёрлик қилиш санъатини ва музика тарихини ҳам эгалламоқдалар. Ўқиш программаси махсус фанлардан ташқари умумий билим берувчи фанларни (инглиз ва ахмар тиллари, социология, математика, география) ўрганишни ҳам кўзда тутади. Дастлаб мактабда атиги 20 тингловчи бор эди.

Мактабнинг янги биноси фойдаланишга топширилиши туфайли янги ўқув йилида студентлар сони 120 кишига етади. Бу бино болгар мутахассислари томонидан Эфиопия халқига совға сифатида қурилди. Студентлар индувидуал ва группа бўлиб шуғулланиш учун кенг синфлар, катта оркестр концерт бероладиган томоша залига эга бўладилар. Ҳозир мактабнинг ҳаваскорлар оркестри Эфиопия композитори ёзган симфонияни ўрганмоқда.

Денгиз устидан олти километр

Яқин вақтларда Швецияда Европадаги энг узун кўприк қурилабошлайди. Бу кўприк Болтиқ денгизи соҳилидаги Калмар шаҳрини Оланд ороли билан боғлайди. Уни қуриш ишларини шу йил декабрь ойида бошлаб 1972 йилнинг кузида тамомлаш белгиланган.

Бу кўприк автомобиллар қатнови учун мўлжалланган бўлиб, узунлиги 6060 метр, кенглиги 13 метр, суянчиклари 155 тадир. Кўприкнинг кемалар ўтадиган ерида пастки нуқтасидан сув сатҳигача бўлган баландлиги 36 метр келади. Техникани кенг қўллаш қурилиш ишларини 170 ишчи билан олиб бориш имконини беради.

Лойиҳачилар дуч келган асосий мураккаблик лардан бири бўғознинг музли бўлиши эди. Шведлар бундай шароитда кўприк қуришда Совет Иттифоқининг тажрибасини ўргандилар ва амалда қўлладилар. Калмар ёнидаги бўғозни тез-тез кучли шамоллар бўлиб турганлигидан «мўри» деб аташади. Шунинг учун кўприкнинг секундига 54 метр куч билан эсаётган довулларга қарши тура олиши кўзда тутилган.

Оланд кўприги Швеция учун катта иқтисодий аҳамиятга эга бўлажак. Орол соҳилидан бу кўприк орқали ҳар йили бир миллионга яқин туристнинг келиши мўлжалланяпти. Кўприк туристлар учун халқаро классдаги диққатга сазовор жой бўлажак.

А. ДУМОВ,
АПН мухбири

МАЙМУНЛАРНИНГ ТЎҚҚИЗИНЧИ АВЛОДИ

СССР медицина Фанлари академиясининг Сухумидаги тажриба патология ва терапия институти жаҳондаги йирик приматология маркази бўлиб, ўзининг 40 йиллигини нишонлаяпти.

1927 йилда Кавказнинг Қора денгиз соҳилидаги Сухуми шаҳрига Гвинеядан кўп кунлик денгиз саёҳатидан кейин эсон-омон қолган икки павиан — анибус ва шимпанзе маймунлари келтирилган эди. Улар Сухумидаги маймунлар питомнигининг биринчи истикоматчилари бўлган эдилар. Ҳозир бу питомникда икки мингга яқин маймун бор. Маймунлар Кавказ табиий шароитига яхши кўникиб қолишди. Уларнинг кўпчилиги Сухумида туғилиб ўсди. Питомникдаги баъзи маймунлардан тўққизинчи авлод олинди.

Сухуми тажриба марказидаги маймунлардан кишилардаги турли касалликларни ўрганиш, даволаш ва бу касалликларнинг олдини олиш методларини ишлаб чиқариш мақсадида ўтказиладиган тажрибаларда фойдаланилади. Институтда 40 йил мобайнида 1000 дан кўпроқ илмий иш бажарилди. Олимлар маймунлар билан тажриба ўтказишга асосланиб юқумли касалликлар, шишлар, асаб, юрак-томир ва бошқа кўпгина касалликларга қарши кураш олиб боришнинг фойдали методларини қидириб топмоқдалар.

Сухуми институтининг 40 йиллиги муносабати билан илмий конференция бўлиб ўтди.

Лев ГОЛЬДИНОВ,
АПН.

УСТОЗЛАР ХУРСАНД

Шаҳримиздаги 8-автомат телефон станциясининг ишга тушганига бир йилча бўлди холос. Станциянинг ишчи ва хизматчилари йил бошидан бери 2000 дан ортиқ телефон точка ўрнатдилар.

Ҳозирги пайтда 8-АТС ходимлари Ново-Московская, Измайлов кўчаларида қад кўтарган янги биноларга телефон ўрнатишмоқда.

Тошкент Алоқа электротехника институтини битирган Ў. Дадамуҳамедов, ҳозир институтда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олаётган Э. Рихсибоев, Қ. Қўчқоров, К. Азимов каби ишчи ва хизматчилари Проектно — Қорамурт кўчасидаги уй-жой биноларига телефон симларини тортмоқдалар.

— Бу биноларда алоқа институтининг ўқитувчилари истиқомат қилишади — дейди техник А. Носиров, — устозлар шогирдлари ишидан мамнун бўлишяпти. Ҳар бир ишчи кунига иккитадан тўрттагача, бутун бригада эса 10-15 тадан телефон ускуналарини ўрнатмоқда. Айниқса Т. Дадахўжаев, Б. Сухонаров каби илғорларнинг иши пухта ҳамда сифатли бўляпти.

СУРАТДА: ПОЙТАХТИМИЗДАГИ ТЎҚИМАЧИЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИНИНГ КЎРИНИШИ.

Л. Глауберзон фотоси.

Шарқ юлдузи — Ноябрь сонида

«Шарқ юлдузи» журналининг ўн биринчи китоби босмадан чиқди. Журналнинг бу сони Улуғ Октябрь 50 йиллигига бағишланган мақола ҳамда шоирларнинг Ленин партиясига «Ташаккурнома»си билан очилади. Ёзувчи, таниқли жамоат арбоби ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг 50 ёшини қутлаб ёзилган дўстона табриклар, Ҳ. Ёқубовнинг «Атоқли адиб» сарлавҳали ижодий портрети журнал саҳифасидан ўрин олган.

Журналда шоир Миртемирнинг «Биринчи президент» драматик қиссаси, Мақсуд Шайхзода ва М. Бобоевларнинг шеърлари босилган. С. Кароматовнинг «Бир томчи қон» қиссаси ҳам журнал саҳифаларидан ўрин олган.

Журналнинг бу сонида халқ термаларига алоҳида ўрин берилган. Шунингдек, Ч. Айтматовнинг «Алвидо, Гулсари» қиссасининг давоми, яқинда 60 йиллиги нишонланадиган шоир Қ. Муҳаммадийнинг янги шеърлари босилган.

Т. Пўлатнинг «Ўз комбинатимиз», О. Ҳусановнинг «Санъаткор оила» очерклари ёритилган. Журналнинг «Санъат», «Йиллар, фактлар, воқеалар», «Тақризлар» рубрикалари остида ҳам мазмундор материаллар бор. «Меросимизни ўрганамиз» рубрикаси остида эса Б. Қосимовнинг «Сидиқий — Ажзий» мақоласи ёритилган.

Октябрь мўйқалам тасвирида

«ИСКРА».

«ҚАЙТИШ».
Рассом А. Циглинцев.

УНИНГ ДАВОМИ...

Мақсуд ШАЙХЗОДА

Луғатларда излаганим лазиз
сўз —
«Октябрь» деган сўз...
Тарихларда учратганим азиз
кун—
«Октябрь» деган кун.
Оҳангларда менга ёққан ширин
куй —
«Октябрь» деган ун.
Гарчи у кун
дунёмизга келибди
ноябрнинг куз чоғида, совуқда;
Аммо унинг олов тўла юраги
эркинликка қуёш бўлиб
балқиб турди уфқда...

Танилгандек шоирлар
тахаллусни пеш қилиб,
Ноябрнинг шу еттинчи куни ҳам.
«Октябрь инқилоби»
деган улуғ унвонни —
Тақиб қўйди ўз номига
эш қилиб...
Бу инқилоб:
оламшумул бир қудрат
оқаётир Ер куррасин томиридан
муттасил.
Оби ҳаёт зилолидек соф, асил..
Ва шу кунда, шу онда,
Бизнинг қадим жаҳонда —
қай бир ўлка—
мустамлака
эрк йўлида тиришса,
Озодликка эришса:
билмасангиз билингки,
билсангиз ҳам билингки.
Уша юртда
Октябрнинг доим ёруғ руҳи бор.
Келгуси нур боғларига
у сочган
уруғи бор.
Қай шаҳарда ишчилар,
ҳақ учун курашчилар
Иш ташловга бел боғлашса
аҳиллик,
хўжайинлар қилишса
баджаҳллик —
билмасангиз билингки,
билсангиз ҳам билингки,
У шаҳарда ишчиларга Октябрь
бағишлар азму тадбир.

Коммунистик режаларин
бажарган
ҳар корхона
бошласа шодиёна,
Ҳосилотин териб олган ҳар колхоз
рапорт ёзиб ҳукуматга айтса сўз,
Октябрнинг давомидир бу
шодлик,
Октябрнинг давомидир ободлик!
Бахтли қизнинг лабидаги
хандалар,
Тўйлардаги хушовоз хонандалар,
менинг байтлар тизаётган
каламим,
ўтиб қайта келаётган кўкламим,
Мавжудотим — Октябрнинг
давоми.
Зурриётим — Октябрнинг давоми
ва
Ҳаётим — Октябрнинг давоми!

БИР ТОМЧИ ҚОН

Саъдулла КАРОМАТОВ

(ҚИССАДАН ПАРЧА)

Гулбодомлар ҳовлиси Халач қишлоғининг энг гавжум, кўримли ерида эди. Уни бутун қишлоққа машҳур қилган бирдан-бир нарсаси хилма-хил атиргуллари эди. Ҳовли юзи анвойи гуллар чаманзори. Кўз қамаштирувчи бу чаманзор ёнида тутдай тўкилиб турган икки уй бўлиб, булардан бири — кунгайида Гулбодомларнинг эти устихонига ёпишган кичкинагина жайдари сигири, унинг ёнидаги бир хариси тирговучланган каталакдай уйда эса ўзлари туришарди. Йиллар ўтиши билан аста-секин гунгурт тусга кирган тахта сандиқ — бу уйнинг бирдан-бир жиҳози тахмонга қўйилган. Унинг устига уч-тўртта чурук кўрпа-кўрпача тахланган. Ўртада намат, четидан титилган бўйранинг чўплари туртиб турибди. Уйнинг ярмидан кўпида палос йўқ. Зах тағсинчларгача урибди. Пойгакда сопол обдаста, ёнида кўза. Токчада тўртта сопол коса-ю, битта товоқ. Уйда дераза йўқ. Икки эшик. Юқорироқдан косанинг оғзидай туйнук очилган. Эшиклар ёпилганда, уйга ўша ёқдан ёруғлик тушади.

Гулбодомнинг отаси Ходиқул ака камгап, ҳамиша қовоғини солиб юришидан бўлса керак, кўзларининг атрофи анча салқиган, бу уни беш-ўн ёш каттароқ қилиб кўрсатарди. Гулбодом дадасининг кулганини сира кўрмаган. Бирон нарса ёқмаса, бир-икки бош чайқаб, ўнг қўлини ёнига қараб силтаб, индамай кетади. Онаси Гулсанам уни эркалаётганида кириб келса, Ходиқул хотинига қараб:

— Болани талтайтирма, ундан кўра бўз тўқишни ўргат, тирикчилигингга ярайди, — дерди.

Бирпасдан кейин:

— Қорнинг нонга тўймайдиган шу замонда ўйин-кулгига бало борми?—деб тўнғилларди.— Бор, ўт юлиб кел, сигирнинг кечлигига ҳеч нарса йўқ. Эҳтиёт бўл, ошга соладиганларини алоҳида йиғишни унутма. Бора қол энди.

Бугун ҳам одатича, қизини далага ҳайдаб, неча йиллардан буён рўзғорини тебратишда суянчиқ бўлиб қолган қора эшагининг айилини торта бошлади.

Гулсанам эрининг кишом чоғида қилаётган бу ҳаракатидан таажжубланиб, остонада туриб қолди. Эрини зимдан кузатарди.

Ходиқул хуржунни ташлаб, Гулсанамга пўнғиллади:

— Қотган - қутган бўлса ҳам, уч-тўрт бурда нон олиб чиқ.

— Бемаҳалда қаёққа кетяпсиз, дадаси? —деди Гулсанам тортинибгина.

— Тирикчилик. Сафарбойникида бугун базм. Ўғли биринчи саёҳату тижоратдан қайтганмиш. «Сурувимдаги қўйларим ҳам шу муборак кунда унутилмаслиги керак», деб мени чўлга ҳайдади.

Гулсанам уйдан эрининг белбоғига нон тугиб чиқди. Ерга қараб, яна эрига мурожаат қилди.

— Майли-ю, шу бугун негадир юрагим жуда ғаш, дадаси. Ўзимни қўярга жой тополмаётгандайман. Эртага тонг ёриши билан кета қолсангиз бўлмасмикан? — Гулсанам шундай деди-ю, эрининг қовоғига қараб қолди.

— Ўзингни қўйишга ҳовли торлик қилаётган бўлса, далага чиқ, нима, сени бўри ермиди, мен билан сенга ўхшаганларнинг юраги ғаш бўлгани қаёққа боради.— дея Ходиқул эшагини ниқтади.

Гулсанам эрини дарвоза олдигача кузатиб қайтди. Ҳовли ютиб юбораётгандай, уни ваҳм боса бошлади. Далага чиқиб, қизини бошлаб келди. Уни бағрига босиб, узоқ эркалатди. Онабола чироқ ёқишни ҳам унутишди. Ним қоронғи, зах уйда хуфтонгача шу йўсинда ўтиришди.

Гулбодомни уйқу босаётганини кўриб, Гулсанам ўрнидан турди. Ҳовлини бир айланиб, эшик занжирларини кўздан кечирди, боягина қизи олиб келган ўтни сигирга ташлади. Қайтиб келгунича Гулбодом тэкир намат устида пишиллаб ухлаб қолибди.

Гулсанамдаги саросималик ҳали ҳам босилмаган эди. Калима қайтариб, тахта сандиқ устидаги кўрпачани олиб, уйнинг бир бурчагига ёзди. Иккинчи кўрпачани кираверишдаги эшикнинг таггинасига ёзди. Қизини уйғотди.

— Тур, қизгинам, ўрнингга ўтиб ёт. Вой қизим, кўзингни оч, энди сени кўтаришга онангни ҳоли йўқ, болагинам, қани, тура қол-чи. Ҳа, баракалло. Ана, сен шу ерда ётасан,— деди у қизини ётқизаркан.—Мен бугун эшикка чиқиб тураман, сени безовта қилмай деб ўзимга алоҳида ўрин солдим, жон қизим, қани ёта қол энди. Мен ҳовлини яна бир айланиб келаман.

В. ПАРШИН. «ПАХТА БАЙРАМИ», (ЛИНОГРАВЮРА).

КУН-ЛАР-ДАН БИР КУН...

⊙ МАЯКОВСКИЙ политехника музейида кеча ўтказмоқчи экан. Шоирнинг душманлари бир ўсмирни йўлдан уриб, «Маяковский гапни авж нуқтасига чиқарган маҳалда, залдан бақириб: оғзидагини-оғзида, бўғзидагини-бўғзида қолдирасан»— дейишибди. Ўсмир шундай қилибди. Маяковскийнинг илҳом билан ўқиётган шеърини бўлиб:

— Ҳей, Маяковский! Бу гапни менинг бувим ҳам айтган эди!— деб ҳайқирибди.

Залдаги одамлар жим бўлиб қолишибди. Маяковский эса бу, луқмага шу заҳотиёқ жавоб топибди. У қўлини ўша ўсмирга бигиз қилиб:

— Ҳа, сизмидингиз? Сизнинг бувингиз йўқ эди-ку?!— дебди. Залда гуриллаб қаҳқаҳа кўтарилибди. Эси паст ўсмир нима дейишини билмай қолибди...

⊙ ШОИР Михаил Светловга таъна қилиб:

— Кечириб бўлмас даражада кам шеър ёзасиз-да,— дейишибди.

— Кечириб бўлмас даражада кўп ёзгандан кўра, шуниси ҳам тузук — деб жавоб берибди Светлов...

⊙ БИР журнал редакциясида ёш ёзувчиларнинг йиғилиши ўтаётган экан. Н... исмли танқидчи «ёш ёзувчи» деган иборанинг ўзи бемаъни нарсалигини жон-жаҳди билан исботлашга уннаб кетибди.

— Мана — масалан, сизни олсак,— дебди у юввошгина бир йигитни кўрсатиб,— неча ёшга кирдингиз?

— Йигирма олтига.

— Ҳа, ўлманг! Сизнинг ёшингизда Лермонтов «Замонамиз қаҳрамони»ни ёзиб ташлаган эди. Бас, шундай экан, сизнинг «ёш ёзувчилигингиз» қолдими?

— Менга қаранг,— дебди бояги йигит,— сизнинг ёшингизда Белинский аллақачон ўлиб кетган эди. Лекин мен сизга бир нарса деганим йўқ-ку...

⊙ БЕРНАРД Шоунинг «Пигмалион» комедияси илк бор экранлаштирилганда Англияда зўр муваффақият қозонган эди. Фильмни авторнинг ижозатисиз суратга олдирган продюсер шу воқеа муносабати билан катта зиёфат беради. Кинокартинани яратишда қатнашганларнинг ҳаммаси, борингки, «Пигмалион»га сал алоқадор бўлган одамларнинг бари зиёфатга келади. Фақат... Бернард Шоунинг ўзини зиёфатга айтишни унутиб қўйишади.

Лекин Шоу барибир зиёфатга келади. У «фақир киши панада» қабилида бир чеккада ўтириб продюсер, режиссёр, оператор, актёрлар ва ҳоказо-ҳоказолар шаънига айтилган дабдабали нутқларни эшитади. Бу гал ҳам ҳеч ким Шоуни тилга олмайди. Шунда ёзувчи ўрнидан туриб, зиёфатдаги шовқин-суронни босиб тушадиган даражада баланд овоз билан:

— Хонимлар ва жаноблар! Мен Бернард Шоунинг саломатлиги учун қадаҳ сипқоришингларни таклиф қиламан. Дарвоқе, танишиб қўйялик: Шоу — менинг ўзим бўламан.— дейди..

КАЛИНИННИНГ КЕЛИШИ

МИРТЕМИР

(«БИРИНЧИ ПРЕЗИДЕНТ ПЬЕСАСИДАН)

Бухоро. Ҳашаматли саройда ёруғ ва нақшин кенг хона. Ўзбекистон Ижтимоий Шўролар жумҳуриятининг биринчи қурултой кунлари. Турли одамлар ўтиб туришибди. Саҳна олдига яқин жойда Акмал Икромов ва Йўлдошбой Охунбобоев суҳбатлашмоқдалар

ИКРОМОВ. Э, қўшчилик-қўланчилик ҳашам эмас, Йўлдошбой ака, тарих юзидан ўчиб кетади бу гап. Ўзингиз айтардингизку: бугун— юпун, эрта—бутун. Кечаги қўшчи— бугун юрт каттаси бўлиб кетса, ажаб эмас.

ЙЎЛДОШБОЙ. Сиз ҳам жуда ошириб юборасиз-да, ўртоқ Икромов. Менга-чи, жиндек ер бўлса-ю, суяксулгини синдириб, жигар-бағрини эзиб чопсам, гуллатсам, қойил қилсам бўлди.

ИКРОМОВ. Қойил қилишингиз турган гап! Қурултой бу ахир. Кўпчилик: сен бизга бошчи бўл, қўлингдан келади, деса—йўқ дейсизми? Уйланг-а! Бутун ўзбек ерлари бир жумҳурият бўлса, бутун ўзбек уруғлари бир ёқадан бош чиқарса! Уҳў... Тушингизга кирганми?

ЙЎЛДОШБОЙ. Тушимга-ку кирганмас. Лекин, кўнгил қурғур армон қилардики...

ИКРОМОВ. Ҳа, ҳа! Ҳамманинг армони. Бутун ўзбек халқининг армони. Ўртоқ Ленин айтган. Бу жумҳурият Шарқда қудратли кучга айлана олади, деган-а!

ЙЎЛДОШБОЙ. Олтин сўзлар. Фарғонада мен оёқ босмаган ер, мен ёнбошламаган тепа оз бўлса керак. Ҳаммасини кўрдим, елкада кетмон билан юрдим. Лекин, бир парча ерга зор кетмончилар қанчадан-қанча! Ер-сув. Катта оқсоқолга ўзим бир арз қилмоқчиман. Фарғонани гуллатиб юборсак!

ИКРОМОВ. Э, у киши қидириб юрган эди боя сизни!

ЙЎЛДОШБОЙ. Ростданми?

ИКРОМОВ. Лекин энди тағин ўқишга тўғри келади.

ЙЎЛДОШБОЙ. Йўғ-э! Бизга шу савод етади.

ИКРОМОВ Тўғри келмайди, ака! Сиз аввало фирқа аъзосисиз.

ЙЎЛДОШБОЙ. Шунақаку-я!

ИКРОМОВ Шунақа. Лекин, фақат Фарғона эмас, бутун жумҳурият юки елкага тушади. Сен Фарғона, сен Хоразм, сен кенагас, сен манғит... Йўқ, тўғри келмайди, ака! Бутун бир жумҳурият!

ЙЎЛДОШБОЙ. Ваҳма қилаверманг!

Болта киради.

БОЛТА. (нақшлар ва жиҳозлардан кўз узолмасдан). Ҳай, ҳай! Туриш-турмуши олтин-а!

ЙЎЛДОШБОЙ. Болтабой!

БОЛТА. Э, Йўлдошбоймисиз? (Кўришадилар). Тушимми, ўнгимми?

ЙЎЛДОШБОЙ. Сарпо қутлуғ!

БОЛТА Қуллуқ!

Онахон пайдо бўлади. У ҳам ҳаммаёққа ҳайрат билан боқади.

ЙЎЛДОШБОЙ Ҳў, Онахон!

ОНАХОН. (чопиб келади). Салом, Йўлдошбой ака! (ҳаммалари билан кўришади).

ЙЎЛДОШБОЙ. Очилбек қалай?

ОНАХОН. Тузаляпти. Эрталаб бориб келдим. Сизни соғинибди.

ЙЎЛДОШБОЙ. Тўй яқин денг, бўлмаса? Бизни ҳам чақирасизми?

ОНАХОН (қизариб). Бўлмасам-чи! Тўйбоши бўласиз.

Бажан пайдо бўлади, честь беради. Ҳамма кўришади.

БАЖАН. Қалайсиз, Йўлдошбой? Қалайсизлар? Болтабой, дейман, сарпо роса ярашибдими?

БОЛТА. Ҳарбий усти бошни ҳам қозиққа илиб қўйибман, ўртоқ Бажан!

БАЖАН. Ҳа, унутиш керак эмас!

ЙЎЛДОШБОЙ. Болтабой унутадиган йигитлардан эмас!

БАЖАН. Мана шу тинч кунлар, тинч меҳнат, тўю томошалар доимий бўлсин деган йигит, аскарликка ҳамиша шай туради!

БОЛТА. Бўлмасачи! Қачонки, кел, десангиз, ҳозирман-да, ўртоқ Бажан!

ИКРОМОВ. Ана, оқсоқол келяпти. Ўзингизни тутинг, белбоғ борми?

ЙЎЛДОШБОЙ. Белбоқ-ку бор-а? Лекин бояги ҳазилни қўйинг!

Ҳаммалари ўринларидан турадилар.

ОНАХОН. Калинин!

БОЛТАБОЙ. Калинин? Уша-я! Ленин юборган киши-да!

Михаил Иванович Калинин киради.

КАЛИНИН. (ҳамма билан кўришиб бўлгач, Йўлдошбойга ёндашиб). Йўлдошбой Охунбобоевич Охунбобоев. Хурсандман. Сиз чинакам халқ ўғлисиз. (Кўзойнагини олиб, яна тақади, ўтиради).

Йўлдошбой бир нима демоқчи бўлади, лекин тутилади.

(Йўлдошбойнинг елкасига қўл ташлаб). Айтинг!

ЙЎЛДОШБОЙ (сал тавозекор). Охунбобоев дедингиз-а, оқсоқол! Асли онам қўйган отим—Йўлдошжон. Кейин Йўлдош-малай. Бора-бора Йўлдошбой, дейишадиган бўлди. Сиз эса отамнинг отини ҳам қўшиб айтдингиз.

КАЛИНИН. Шундай. Биринчи қурултой. Хўш, нима деган сўз бу биринчи қурултой? Бугун янги бир давлат биносининг ғиштини қўйдик, деган гап. Бу—янги бир Совет республикаси барпо қилдик ва давлат қурилишини бошладик, деган гап! Мен истардимки, бўлажак Совет давлатининг пойдевори жуда бақувват ва мустаҳкам бўлсин! Тўғрими, ўртоқ Икромов?

ИКРОМОВ. Шундай, Михаил Иванович!

ЙЎЛДОШБОЙ. Ҳа, ҳа! Оқсоқол Ҳазилакам эмас. Биринчи ғиштлар. Бақувват пойдевор.

КАЛИНИН. Гап пойдеворда!

ЙЎЛДОШБОЙ. Зилзилалар, тошқинлар. Ҳазилакам эмас. Бутун бир жумҳурият. Унинг ери, суви, эрки, обрўйи, шаҳарлари, қишлоқлари, йўллари, давлати, халқи, ҳақ-ҳуқуқи, маърифати, саводи... Эҳа...

КАЛИНИН. Ҳа, ҳа! Эрки, саводи. Мана ўртоқ Икромов айтсин, мен ҳам академик эмасман, Охунбобоевич. Тинмай ўқияпман. Одамзод қўлидан қочиб қутуладиган мўъжиза йўқ. Тилсимлар очилади одам қўлида. Мана ўртоқ Ленин. Олинг. (Китоб беради). Сизга мендан биринчи армуғон. Ўқинг. Қайта-қайта ўқинг. Билағон одам. Чинакам устоз.

ЙЎЛДОШБОЙ (қабул қилади). Раҳмат! (Қўлини кўкрагига қўяди). Ўқийман, албатта. Қўлимдан қўймайман, дилимга жо қиламан. Қишлоқимиз-да. Тўғоноқ кўп. Сув талашади, ер талашади. Лекин, кетмонга қолганда, бизнинг халқ... Мен айтаман: ҳой, қачонгача қашшоқлик? Қашшоқман деб мақтанма, чорванг ҳам бўлсин, боғинг-бўстонинг, ханпангда донинг, ҳазинада пулинг, томингда беданг, тўйинг-томошанг...

ИКРОМОВ Доҳиймиз Владимир Ильичнинг ҳам орзуси шу-да!

КАЛИНИН. Ҳа, ҳа! Меҳнаткаш халқ! Меҳнатни севмоқ—одамзоднинг олий фазилати. Биз учун меҳнатнинг ҳамма тури қадрли-қимматли. Паст нав ёки юқори нави йўқ. Бизнинг мамлакатимизда ғишт терувчи меҳнати ҳам, олим меҳнати ҳам, агроном меҳнати ҳам, санъаткор меҳнати ҳам шарафли. Ҳаммаси зарур.

ЙЎЛДОШБОЙ. Шундай, оқсоқол! Ҳаммаси!

ОНАХОН. Лекин бизда аёллар меҳнати..

КАЛИНИН. Ҳа, ҳа! Шарқда айниқса, ўзбек ўлкасида революцияга қадар ўзбек деҳқонлари деҳқон ва ўзбек миллати сифатида оёқ ости бўлиб келган бўлсалар, ўзбек аёллари— деҳқон сифатида, ўзбек аёли сифатида, ҳам умуман аёл сифатида оёқ ости.. Ҳа, ҳа! Аввало, уқтирмоқ, кейин юзини очмоқ, кейин меҳнатга, ҳунарга, касбга етакламоқ, давлат ишига етакламоқ. Эҳе, Охунбобоевич.

ЙЎЛДОШБОЙ. Шундай, оқсоқол.

КАЛИНИН. Баъзи чалакам-чатти сайёҳлар ёзган саёҳатномаларга кўзим тушди: «Самарқанд яқинида, одамга жуда ўхшаган маймунлар овлаш мумкин..» (Кулги). Ҳарорат даражаси 95» (Кулги).

ИКРОМОВ. Нега дарёлар қайнаб кетмайди, денг? (Кулги).

КАЛИНИН. Шуни айтинг. Кейин «Ёввойи итлар ҳар қадамда, ҳар сўқмоқда учраб туради».. Биттаси нима деб ёзибди денг: «Самарқандда фақат пахта, қовун, шафтоли эмас, ҳатто ипакни ҳам экиб ўстириш мумкин» (Кулги). Ипакни-я! Йўқ, мен кўрдим. Бақувват мамлакат! Ҳамма нарса бор. Уҳў. Севсанг арзигулик тупроқ.

ЙЎЛДОШБОЙ. Арзигулик, оқсоқол!

КАЛИНИН. Ҳа, ҳа! Бироқ ҳар ким фақат ўз қишлоғини, ё ўз шаҳрини ватаним деб ўйласа, бу—тор. Мен истардимки, ҳар бир ўзбек узоқ Архангельскдаги ё Грузиядаги олис қишлоқни ҳам ўз ватаним деб, севадиган бўлса... Гап шунда!

ЙЎЛДОШБОЙ. Тушундим. Ака-ука, ота-боладай меҳрибон бўлмасак — бўлмас экан, ўртоқ Калинин.

КАЛИНИН. Ҳа, баракалло! Барча меҳнаткаш оташин ватанпарвар бўлгани яхши. Лекин қуруқ ва мавҳум муҳаббат, қуруқ ва мавҳум ватанпарварликнинг умри оз. Самимий бўлса, вафоли бўлса, умри узун бўлади! Биламан: сизда, ўзбек халқида ғайрат, ҳамият зўр. Ўзбек халқи мағрур халқ. Яна бир айланиб келсам, янги маданият саройларида, янги шаҳарларда.. Янги экинзорлар, социалистик экинзорларда..

ЙЎЛДОШБОЙ. Меҳмон бўласиз, ўртоқ Калинин, азиз меҳмонимиз бўласиз. Менинг боғимда.

КАЛИНИН. Ҳа, ҳа! Сизнинг боғларингизда!..

ИКРОМОВ. Ҳа, янги боғларимизда, янги уйларимизда, янги тўй-томошаларимизда.

КАЛИНИН. Машина, механизация керак сизга! Советлар фақат бойлар зулмидан қутқариб қўя қолмайди, меҳнатни ҳам енгиллаштиради.

ЙЎЛДОШБОЙ. Ҳа, даққиюнусдан қолган омоч, бўйинтуруқдан безор юрт! Ут омоч керак бизга!

Қўнғироқ эшитилади.

КАЛИНИН. Қани, маслаҳатга кирайлик.

ЙЎЛДОШБОЙ. Қани, сиз олдин юринг.

КАЛИНИН (қўлини сиқиб). Халқ сизга ишонади. Мен жуда кўп суҳбатларда бўлдим. Жуда аён: партия ва халқ ишончини оқлашингиз керак бўлади. Жумҳурият юки елкага тушади. Уддасидан чиқасиз, ишонаман!

ЧУМЧУҚВОЙ ВА САДАРАЙҲОН

Эрта кўклам уйимга
Садарайҳон экувдим.
Чумчуқвой ўстирмади.
Унга кўзим тикувдим,
Олғир, хира насофат,
Райҳоннинг кушандаси
Инига ташир экан.
Улсин ич-тошини
Райҳон қўшиб
ишларкан.
Майин хас, юмшоқ
парлар,
Ҳатто ғива пахтадан
Авайлаб пар тушакдек,
Кенгайтириб пухталаб,
Болам ҳидласин дерми?
У ёғини билмайман.
Балки райҳонни ермн?
Бундоқ теран ўйласам,
Жон қадрин чумчуқча
ҳам
Одамдек билар экан.
Муғомбир «чирқ-
чирқ»ча ҳам.

Қуддус МУҲАММАДИЙ.

Т. АҲМЕДОВ. СОПОЛ ЛАГАНГА ИШЛАНГАН ЛАВҲА.

МАШҲУР АДИБ

М. АВЕЗОВНИНГ ТУҒИЛГАНИГА 70 ЙИЛ ТЎЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Бугун Иртиш ва Урал дарёлари оралиғидаги бепоён Қозоғистон республикасининг меҳнат аҳли ва бутун совет халқи қозоқ совет адабиётининг асосчиларидан бири Мухтор Умархон ўғли Авезов туғилган куннинг 70 йиллигини нишонламоқдалар.

Ажойиб совет ёзувчиси Мухтор Авезовнинг дастлабки ижод намуналаридан бир нечаси илк бор Тошкентда адибнинг она тилида босилиб чиққанини мамнуният билан қайд қилиш ўринлидир.

20 ва 30-йилларда Тошкентда қозоқ тилида нашриёт бўлиб, бу ерда адабий-бадиий, ижтимоий-сиёсий «Чўлпон» журнали ва бир неча адабий тўпламлар, бадиий асарлар нашр этилган. М. Авезов 1922-1923 йилларда ёш Туркистон республикасининг маъмурий-сиёсий маркази Тошкентда бўлган пайтларида ана шу қозоқча нашриёт унинг «Кундошлар» пьесаси билан профессор Ю. Вагнердан қилган таржимаси «Ернинг яратилиши ҳақида ҳикоялар» асарини алоҳида китоб шаклида нашр этади. «Чўлпон» журнали саҳифаларида эса. М. Авезовнинг қатор ҳикоя ва мақолалари босилади. Бу фактлар машҳур сўз санъаткори М. Авезов ижодининг равнақ топишида Тошкентнинг ҳам муносиб ҳиссаси бўлганлигини кўрсатади.

Мухторнинг онаси Нуржамол қозоқларнинг Уйсун уруғига сингиб кетган, чала қозоқ, деб юритиладиган ўзбек қизидир. Мухтор ёшлигидан эртакчи бувиси Динасилнинг қизиқ ҳикоя ва эртакларини тинглаб тарбияланди.

Мухторнинг отаси Аваз ўз фарзандларининг саводини дастлаб ўзи чиқариб, сўнг мактабга берар эди. Мухторни ҳам ана шундай қилди.

1917 йилда Семипалатинск ўқитувчилар семинариясини имтиёзли тамомлаган Мухтор Авезов ўзининг илк ижоди билан матбуот саҳифаларида тез-тез кўрина бошлайди. Ўша даврда Семипалатинскда чиқадиган «Абай» журналининг ноширларидан бири ҳисобланган М. Авезов мазкур журнал саҳифаларида даврнинг муҳим масалаларини кўтариб чиқади.

М. Авезовнинг 1917 йилда Абай овулида ўтов уйда саҳналаштирилган «Енглик-Кебек» интермедияси билан қозоқ драматургиясига асос солинди, дейиш мумкин.

Бундан ташқари, М. Авезовнинг Тошкентда ёзилган «Кундошлар», Ленинградда ёзилган «Қоракўз» (1925), Қозоғистонга қайтгач ёзилган «Октябрь учун» (1933), «Тунги садо» (1934), «Айман-Чўлпон» (1934), «Кене Хон» (1934), «Кураш» (1934), «Тош туллак» (1935), «Олмазорда» (1937), «Чегарада» (1938), Л. Соболев билан биргаликда ёзган «Абай» (1941), «Синов соатида» (1941), «Қора қипчоқ Қўбланди» (1946) ва бошқа пьесалари уни қозоқ драматургиясига асос солибгина қолмай, бу жанрни ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшган машҳур драматург сифатида ҳам намоён қилади.

Мухтор Авезовнинг Леонид Соболев билан бирга ёзган «Абай» трагедияси Олмаота театри саҳнасидагина эмас, Москва театри саҳнасида ҳам шуҳрат қозонди. Бу трагедияни саҳнага олиб чиққан Қозоғистон Давлат Академик драма театрининг артистларидан бир групаси Давлат мукофоти лауреати деган фахрий унвонга сазовор бўлишди.

Ажойиб талант эгаси Мухтор Авезовнинг қозоқ ҳаётини ҳар тарафлама қамраб олиб, уни бадиий образларда мужассамлантирган асари «Абай йўли» эпопеясидир. Мазкур эпопеянинг «Абай» деб номланган дастлабки икки китоби 1949 йилда биринчи даражали Давлат мукофотига сазовор бўлган бўлса. «Абай йўли» деб аталмиш тўрт китобдан иборат эпопея 1959 йилда Ленин мукофотини олди. Бу йирик полотно авторнинг деярли йигирма йиллик жўшқин ижодий меҳнатининг маҳсулидир. «Абай йўли» эпопеяси таржимон Зумрад томонидан 1950-1960 йиллар орасида ўзбек тилига таржима қилинди ва кенг китобхонлар оммасига манзур бўлди.

«Абай йўли» ҳамма иттифоқдош республикалар халқлари тилларига, шунингдек, болгар, румин, поляк, словак, немис, венгер, инглиз, француз, вьетнам каби ўттизга яқин жаҳон халқлари тилларига таржима қилиниши, унинг жаҳон халқларининг эътиборини ўзига жалб этган машҳур асар эканлигидан далолат беради.

М. Авезовнинг таржимага жиддий аҳамият бериши ва масъулиятли иш деб қараши унинг ўз таржималарида ҳам яққол кўзга ташланади. Мухтор оға таржимасида шуҳрат қозониб, 30 йилдан буён қозоқ театрлари саҳнасидан тушмай келаётган Н. В. Гоголнинг «Ревизор» комедияси, Н. Погодиннинг «Оқсуяклар» пьесаси ва К. Треневнинг «Любовь Яровая» асари бадиий таржиманинг чинакам намунасидир. Шунингдек адибнинг Л. Толстой, И. Тургенев, Жек Лондон ва бошқалардан қилган таржималари ҳам қозоқ китобхонлари томонидан оригинал асар даражасида тан олинди.

Мухтор Авезов устоз — олим ҳамдир. Бу фикримизни В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университетининг аспирантурасини тугатгач, умрининг охиригача Олмаота педагогика институтида, Қозоғистон Давлат университетида ва, ҳатто, Москва Давлат университетида 30 йилдан ортиқроқ қозоқ адабиётидан лекция ўқигани, 22 та докторлик ва кандидатлик диссертацияларига раҳбарлик қилгани тўлиқ исботлайди.

Филология фанлари доктори, профессор Мухтор Авезов 1946 йилда Қозоғистон Фанлар академияси ташкил қилинган кундан бошлаб, шу академиянинг ҳақиқий аъзоси қилиб сайланганини ва бу академия ҳузуридаги ҳозир Мухтор Авезов номи билан аталувчи Адабиёт ва санъат институтининг илмий ходими сифатида катта ишлар қилганлигини ҳам бу ерда айтиб ўтиш ўринлидир. Унинг бу институт ҳузурида қилган юзлаб илмий-тадқиқотлари академиянинг илмий ахборот ба тўпламларидан жой олган.

Йиллар ўтган сари машҳур адибимиз Мухтор Авезовнинг ёрқин сиймоси совет халқлари ва чет эл прогрессив жамоатчилиги қалбида такрор-такрор гавдалана беради, унинг ижодига бўлган иштиёқи орта беради. М. Авезовнинг номи ҳам йиллар оша шарқ адабиётининг буюк намоёндалари Фирдавсий, Форобий, Саъдий, Низомий, Навоий, Жомий, Фузулий, Абай ва Махтумқулилар қаторидан ўрин олажак.

Ю. АБДУВАЛИЕВ,
филология фанлари кандидати.

Л. ШАПОШНИКОВА,
тарих фанлари кандидати.

БОНДО ОДАМЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ОДАТЛАР

— Бизни йўлбарс тутиб қолди, — деб жавоб берди Сераф.

— Йўлбарс дедингизми? Бу ердан узоқдами?

— Йўқ, унчалик узоқда эмас.

— Ҳой, Сама! — деб қичқирди Мисра.

Қоронғулик қўйнидан бир бола чиқиб келди.

— Дарров қишлоққа югур, яқин жойда йўлбарс бормиш, деб айт.

Бола шу заҳотиёқ қоронғулик қўйнида кўздан ғойиб бўлди. Бир неча дақиқадан сўнг ташвишли қийқириқлар эшитилди. Тўсатдан ёнгинамизда аланга кўринди., Аланганинг шуъласи бир қанча дарахтларни, уйларни, уймалашиб юрган кишиларни ёритди.

— Гулхан ёқишди, — деди Мисра. — Бу ерда доим шундай қилишади. Чунки йўлбарслар оловдан қўрқади.

БИРИНЧИ УЧРАШУВ

Эрталаб ғалати товушдан уйғониб кетдим. Мен қулоқ сола бошладим. Кимлардир шивирлаб, ҳиринглаб куларди. Деразага қарадим: ҳечким йўқ! Кўзимни юмган эдим, яна ҳиринглаш эшитилди. Заҳарханда ҳиринглаш. Ўрнимдан сакраб туриб, оёғимнинг учида секин деразага яқинлашдим. Буталар орасида кулги эшитилди. Мен қочиб кетаётган кишиларнинг елкасини кўриб қолдим. Уйқим ўчиб кетди. Уйдан чиқиб атрофга назар ташладим. Эрта тонг. Дарахтларнинг баргида ва буталарда шудринг ялтирайди. Ўт-ўланлар ҳам нам. Кўз олдимда атрофи тоғ билан ўралган паст-баландликлардан иборат водий ястаниб ётарди. Мен турган ташландиқ уйдан сал юқорида, баландликда бондонинг энг қадимий ва энг асосий қишлоғи Мудулипада жойлашган. Мудулипада дунёдан ажралиб қолган мамлакатнинг пойтахти.

Қишлоқдан далага борадиган сўқмоқда бир неча аёл кўринди. Ҳаммалари паст бўйли, сочлари қирилган. Уларнинг эгниларидаги бирдан-бир кийимлари ёни қирқилган, белига тутиладиган мато эди, холос. Яланғоч кўкракларига ҳар-хил рангдаги шода-шода мунчоқлар осилиб тушиб туради. Бўйинларини катта-катта металл халқа безаган. Қўлларига тирсаккача билакузук тақишган.

Мен уларни чақирдим. Лекин бундай бўлишини кутмагандим: аёллар қочиб, буталар орасига яширинишди. Аммо қизиқиш қўрқувдан кучли келдими, буталар орасидан мўралай бошладилар. Гоҳ-гоҳ кулги товуши эшитиларди. Эрталаб олдимга ким борганини энди билдим. Буталар томонга қараб бир неча қадам юрдим. Аёллар оғир безакларини шилдиратганча наридаги буталар орасига яшириниб, у ердан яна мўралай бошладилар. Гўё улар мен билан бекинмачоқ ўйнашаётгандек эди. Мен бондолар билан тоғда келгуси ҳаётимни ҳатто тасаввур қилиб кўрдим. Эрталаб тураману, чангалзорда бондони қувлайман. Ниҳоят уни ушлаб оламан-ку, зарур нарсаларни сўраб билгач, қўйиб юбораман, эртасига бошқасини ушлайман. Ҳаммавақт шундай бўлади. Қани энди шундай бўлса. Аммо ҳозир нима қилиш керак.

— Юринг, яхшиси қишлоққа бостириб борамиз, — деб маслаҳат берди ёнимга келган Мисра.

Йўлга чиқдик. Мудулипада қишлоғи манго ва банан дарахтлари ўртасида жойлашган. Қишлоқ усти пальма барглари билан ёпилган, девори бамбук ёғочидан қилинган ўттизга яқин кулбадан иборат эди. Қишлоқ бизни хавфсираб, аллақандай сирли сукунат билан қарши олди.

— Ҳой, одамлар! — деб қичқирди Мисра. Ҳеч ким жавоб бермади. Ўнлаб кишиларнинг менга тикилиб турганини сезсам-да, улар ўзларини эшитмаганга солишарди.

— Нима, бондо меҳмонларни доим шундай кутиб оладими? — деб сўрадим Мисрадан.

— Ҳозирча сиз уларга меҳмон эмассиз, келгиндисиз Кимлигингизни ҳали улар билишмайди. Кимлигингизни билишгандан кейин, агар уларга ёқиб қолсангиз, сизни меҳмон деб ҳисоблашади. Улар сизга кўниккунларича сабр қилишингиз керак.

— Яхши. — деб рози бўлдим. — Шу дарахтнинг соясида ўтираман, хоҳлаганларича кўникаверсинлар.

Манго дарахтининг ости соя ва салқин эди. Шошилиб қаёққа ҳам борардим. Шундай қилиб мен дарахтнинг соясида ўтирдим, бондолар эса менга кўникишяпти. Бу кўникиш икки соатга чўзилиб кетди. Бекор ўтириб жуда зерикдим. Шу пайт бирдан кулбалардан бирининг ёнида кимдир ғимирлаб қолди. Бир неча дақиқадан сўнг уч-тўрт эркак пайдо бўлди. Ҳар бирининг қўлида ўқ ва ёй бор эди. Улар анча узоқда тўхтаб, нима ҳақдадир маслаҳатлаша бошладилар. Сўнгра ҳаммаси ўқ пайнагини кулранг ясси тошга ишқаб, чархлай бошлашди. Виз-виз! Қишлоқдаги сукунатни шу товушгина бузарди. Юрагим орқамга тортиб кетди. «Булар менга жуда кўникиб қолишди, — деб ўйладим. — Ҳатто энди у бизнинг қўлимизда, деб ўйлашаётгандир. Энди мени соғ қўйишмайди». Қабиланинг урушқоқлиги ҳақида кўп нарсалар эшитгандим. Қўлимга сигарет олдим.

Одамлардан бири ёнимга келиб:

— Салом! — деди.

— Салом! — деб алик олдим.

У сигаретага маъноли қараб қўйди. Мен унга сигаретни пачкаси билан узатдим.

— Чекасанми? — деб сўради у мендан.

— Ҳа, чекаман.

— Мен ҳам чекаман. Бизда эркаклар ҳам, аёллар ҳам чекишади.

Шу пайт қаердандир овоз эшитилди. Ҳаммаёқда аёлларнинг ярқироқ мунчоқлари кўзга ташланди. Аёллар айвонга ўтиб, шоли оқлай бошладилар. Улар гоҳ-гоҳ мен томонга қараб қўйишарди. Ниҳоят улардан дадилроғи ўрнидан туриб, мен томонга кела бошлади. У чиройли ва туғма танноз эди. Бояги қўрқув нишонлари кетиб улгурмаган кўзларини маккорона қисиб, рўпарамга келиб ўтирди ва бармоғи билан ўзини кўрсатиб:

— Буда-токи. — деди.

Мен ҳам ўзимни кўрсатиб:

— Людмила. — дедим.

— Люд-ми-ла. — деди чўзиб Буда-токи ва кулиб юборди.

Бондо билан биринчи учрашувим шундай бўлди.

ЯЛАНҒОЧЛАР ҚАБИЛАСИ

Бондо тоғ ўлкаси Мачканд дарёсининг шимолий-ғарбида Қарапут округида жойлашган. Мачканд дарёси Ориса ва Андхра штатларининг чегарасидан ўтади. Тоғлар баланд эмас, денгиз сатҳидан 1200 метр баланд, холос. Лекин бу тоғларни қоплаб олган қалин чангалзор бондо ўлкасига боришни қийинлаштиради. «Бондо — яланғоч кишилар» демакдир. Бондолар эса ўзларини «ремо» — «одамлар» деб аташади. Улар мунда группасига мансуб бўлган тилда гаплашадилар. Нисбатан ажралиб қолганлик қабиланинг қадимий маданиятининг сақланиб қолишига ёрдам берган. Бу маданият тош асри даврида шаклланган бўлса керак. Бондо қаёқдан келган, уларнинг келиб чиқиш тарихи қандайлиги ҳақида аниқ бир нарса деб бўлмайди. Фақат шуни айтиш мумкинки, бондо фақат Ҳиндистондагина эмас, балки дунёдаги энг қадимий қабилалардан биридир. Бондо маданиятида шундай белгилар борки, бу белгилар уни Малай архипелаги ва Океаниянинг қадимий маданиятига яқинлигини кўрсатади.

(Давоми бор).

(ДАВОМИ. Боши газетанинг ўтган сонларида).

РЕКЛАМА...

РАДИО ТЎЛҚИНЛАРИДА

РАДИОДА 8 ДЕКАБРДА ЖУМА

Биринчи

18.00 «ПРАВДА» газетасининг обзори (ўзбекча).
18.10 Чолғу эстрада ансамблларининг концерти.
18.40 Ўзбекистон радиоси хорининг концерти.
19.20 Озарбайжон куйлари.
20.00 «Беш йилликнинг зарбдор қурилишлари». Ўзбекистон ССР Госплани бўлим бошлиғининг ўринбосари Г. Ф. Грингоф суҳбати (русча).
20.10 «Хайрли йўл» деган музикали эшиттириш.
20.45 «Ленин партияси жангчилари» деган эшиттириш (ўзбекча).
21.00 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.
21.45 Саломатлигингиз ҳақида икки оғиз сўз (ўзбекча).
21.50 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар» деган эшиттириш (ўзбекча).
22.15 Рақс кечаси.
22.40 АЛИШЕР НАВОИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 525 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН. **Филология фанлари доктори Ҳ. Сулаймонов сўзи.**
23.20 Саноат ходимларининг талабларига мувофиқ концерт (ўзбекча).

Иккинчи

19.00 Социалистик мамлакатлар халқларининг куйлари.
19.30 Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарлари. Я. Илёсовнинг «Олтин бут» романидан парча (русча).
20.10 Ўзбек халқ куйлари.
20.45 «Ўзбекистонда янги боғлар яратамиз» деган эшиттириш (русча).
21.00 Афғон куйлари.
21.30 М. Алиевнинг «Кўлам» деган очерки. Эшиттиришдан сўнг концерт (татарча).

РАДИОДА 9 ДЕКАБРДА ШАНБА

Биринчи

8.25 Ўзбек халқ қўшиқлари.
9.30 Шўх куйлар.
10.10 И. Гайдн. «Лондон симфонияси»дан қисмлар.
10.30 Сиз ёқтирган артистлар концерти.
11.15 «Сизга қандай хизмат кўрсатишяпти?» деган эшиттириш (ўзбекча).
11.25 Чолғу куйлари.
12.15 Музикали салом.
13.10 Чорвадорлар учун концерт.
13.30 Эстрада концерти.
15.10 Ҳамза номли театрнинг «БОЙ ИЛА ХИЗМАТЧИ» спектаклининг монтажи.
17.20 Уйғур куйлари.
18.00 «ПРАВДА» газетасининг обзори (ўзбекча).
18.10 Спорт эшиттириши (русча).
18.40 Кичик концерт.
19.20 Куйлар тинглаб дам оламиз.
20.00 «ҲАМИША БАҲОР» деган эшиттириш (ўзбекча).
21.15 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт.
22.00 Мамлакатлар, воқеалар, одамлар» (ўзбекча).
22.15 Эстрада концерти (ўзбекча).
23.10 Дам олиш концерти.

Иккинчи

7.15 Қурувчилар учун концерт.
8.25 Лирик куйлар ва қўшиқлар.
9.15 Эълонлар бюросининг материаллари (русча).
19.00 Саид Аҳмад. «ХАЗИНА» ҳикояси асосида радиоинсценировка (ўзбекча).
19.30 В. Боков шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар.
20.10 Муслим Магомаев концерти. Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ.
21.00 Ҳанифа Мавлонова куйлайди.

Учинчи

14.00 «Катта ҳаёт йиллари». Музикали радиопостановка (русча).
16.00 М. Глинка. «Руслан ва Людмила» операси.

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАРГА

ТЕЛЕВИЗОРДА 8 ДЕКАБРДА ЖУМА

Биринчи

Рус тилида:
18.00 Телевизион янгиликлар.
18.15 «Ҳамма нарсани билишни истайман». Тележурнал.
18.55 Реклама ва эълонлар.
19.00 Д. Шостакович. 11-симфония «1905 йил». (Ўзбек Давлат филармонияси симфоник оркестри ижросида).
20.00 Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида:
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.20 «Шу куннинг созандалари». Шавкат Мирзаев.
21.00 «Ноз-неъмат бунёдкорлари». Сабзавоткорлар учун программа.
21.50 «ИККИ ҲАЁТ». Бадиий фильмнинг 2-серияси.

Иккинчи

18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Студентлар учун инглиз тилидан машғулот.
Ўзбек тилида:
18.30 Чизма геометрия.

МОСКВА КЎРСАТАДИ
20.25 Эшиттиришлар программаси.
20.30 **«Пионерия»** телевизион агентлиги.
21.00 Телевизион янгиликлар.
21.20 Кинsocerк.
21.30 Ванемуйне театрининг ижодий кечаси.
23.00 Янгиликлар эстафетаси.
24.00 «КУТИШ». Телевизион бадиий фильм.
00.40 Рус балети санъати.
01.40 Москва эшиттиришларининг охири.

Учинчи

ОЛМАОТА КЎРСАТАДИ «ШУЪЛА» ИЖОДИЙ БИРЛАШМАСИНИНГ ПРОГРАММАСИ
18.05 Чет эл музикаси классиклари. Россини.
19.00 Янгиликлар.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Рус тилида:
19.30 «Болалар ижоди». Илмий-оммабоп фильм.
19.50 «КОМПОЗИТОР ГЛИНКА». Бадиий фильм.
21.40 Телефильм.

ТЕЛЕВИЗОРДА 9 ДЕКАБРДА ШАНБА

Биринчи

Ўзбек тилида:
10.55 Эшиттиришлар программаси.
11.00 Қозоғистон радио ва телевидение эстрада артистларининг концерти.
11.40 «ОСМОН КАЛИТИ». **Бадиий фильм.**
12.55 «УЛУҒ ВАТАН УРУШИ». Ҳужжатли фильмнинг 1-серияси.
13.55 «Яшил орол», «Ҳаёт лабораториясида». Телефильмлар.

МОСКВА КЎРСАТАДИ
14.30 Гимнастика ҳамма учун.
15.00 Интервидение. Ўқувчилар учун, **«Қўнғироқча»** деган эшиттириш.
15.30 Москва эшиттиришларининг охири.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
16.55 Эшиттиришлар программаси.
17.00 Рус тилида телевизион янгиликлар.
Ўзбек тилида:
17.10 Болалар учун. «Қувноқ минутлар».
17.40 Телефильм.
18.00 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. **«Истиқбол эгалари».** Телевизион журнал.
19.00 «Қувноқ куйлар ва ҳангомалар».
19.40 Телевизион янгиликлар.
19.55 Эшиттиришлар программаси.

МОСКВА КЎРСАТАДИ
20.00 Эфирда «Молодость».
20.10 Киносаёҳатчилар клуби.
21.00 Огонёк.
22.00 Интервидение.
23.00 **Ярим аср йилномаси. «1954 ЙИЛ».** Кўп серияли телевизион ҳужжатли фильм.
24.00 Телевизион янгиликлар.
00.30 «ВЕРТИКАЛ». Бадиий фильм.
01.40 Интервидение. Жаз куйларидан концерт.
02.05 Москва эшиттиришларининг охири.

Иккинчи

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Рус тилида:
17.00 Самбо кураши бўйича Ўзбекистон шахсий биринчилиги учун мусобақалар. **«Ёшлик»** спорт залидан олиб кўрсатилади.
18.00 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. Ёшлар клуби.
19.00 Воронеж Давлат рус халқ хорининг концерти.
Ўзбек тилида:
19.55 «НОМАЪЛУМ СОЛДАТГА БАҒИШЛАНАДИ». Бадиий фильм.
21.10 Жаҳон халқларининг куйлари.

Учинчи

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ
Рус тилида:
17.00 Экран — болаларга.
17.30 «Фрунзе оқшоми».
18.00 Киноклуб.
19.00 «Дўстларинг куйлайди». Концерт.
Қирғиз тилида:
20.00 Телевизион янгиликлар.
20.15 Қирғиз музика санъати тарихидан.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 8/XII да **Трубадур**, 9/XII да **Тўй кунида.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/XII да **Махтумқули.**

КИНОтеатрларда

8 ДЕКАБРДА

Парда орқасидаги ўлим — «ДРУЖБА» «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Агар уйинг қадрли бўлса... — «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Жин — «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).

Фантомас (1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли (кечқурун)

Матонатли кишилар — «ДРУЖБА» (кеч соат 7-40 минутда).

9 ДЕКАБРДА

Парда орқасидаги ўлим — «ДРУЖБА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Матонатли кишилар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (кундуз соат 4, кеч 7.40 минутда).

Октябрь (кундуз соат 4). **Агар уйинг қадрли бўлса...** (кундуз ва ва кечқурун): — «МОСКВА».

Қуёш ва ёмғир куни (эрталаб соат 10), **Жин** (кундуз ва кечқурун):— «ЎЗБЕКИСТОН».

Пўлат оқим — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Фантомас (2-серия) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

10-ТРЕСТНИНГ 54-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА

ғишт терувчилар, дурадгорлар бетончилар, сувоқчилар, арматурачилар, ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, М. Горький кўчаси, 342-уй (38, 42, 43-автобуслар, 1, 2, 4, 7-троллейбусларнинг «Ҳамза номли театр» бекати).

...ВА ЭЪЛОНЛАР

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ — 4 бет

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» — Орган Ташкентского Горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор—83.02.49 дан 83.02.58 гача, редактор ўринбосарлари— 83_29_33; 83.29.09; масъул секретарлар—83.27.22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари—83.29_42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими—83.27_03; адабиет, санъат ва маданият бўлими—83_29.55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари—83.29.70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—83_27.57; ахборот бўлими—83.65.57; эълонлар бўлими — 83.81.42.

8 ДЕКАБРЬ, 1967 Й. Р. 06962. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64579. Нашр. № 3077.